

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

**ПОДСЕТНИК ЗА ЛАКШУ ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ
ДУВАНСКОМ ДИМУ У ЈАВНОМ ПРЕВОЗУ**

Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму („Службени гласник РС”, бр. 30/10 – даље: Закон) прописује да је пушење забрањено у сваком затвореном радном и јавном простору (члан 3) и у јавном превозу (члан 4), и то у:

- аутобусу, трамвају, тролејбусу, минибусу, такси возилу, кабинџичаре, авиону, возу, броду, хидроглицеру, трајекту, сплаву, као и у свим другим превозним средствима која се користе за јавни превоз путника;
- у свим возилима када се користе као службена возила за превоз путника или робе.

Пушење је забрањено и у сваком затвореном јавном простору који служи као чекаоница, односно станица за долазак и одлазак путника у горе наведеном јавном превозу (члан 4, став 3).

У чекаоницама, станицама и канцеларијама **не сме бити пепељара** (треба их уклонити из свих просторија и простора) **нити опушака и дувански дим се не сме осетити.**

У јавном превозу и у сваком затвореном простору који му припада (чекаонице, станица) **НЕ МОЖЕ** се одвојити простор или просторија за пушење.

Забрана пушења односи се **и на запослене** у јавном превозу и на **кориснике** јавног превоза.

Контрола забране пушења

Контролу забране пушења спроводи **одговорно лице** (члан 3 и 12), а то је лице које руководи радом, односно обављањем делатности - директор јавног превоза у државном или приватном власништву.

Одговорно лице дужно је да:

- контролише забрану пушења и спроводи мере забране пушења (члан 12);
- на свим улазним вратима сваког затвореног јавног простора (на пример чекаонице и ходници у станицама за јавни превоз), као и у свим јавним возилима која служе за превоз путника и у свим службеним возилима која служе за превоз путника или робе истакне знак забране пушења (члан 11);
-

- да на једном или више видних места у простору у коме је забрањено пушење, као и у возилима за јавни превоз истакне своје име, односно име лица које је задужио да у његово име контролише забрану пушења, с подацима где се то лице налази и телефонским бројем на који се може пријавити пушење (члан 13) и
- писмено задужи једно или више запослених лица да контролишу забрану пушења у сваком од возила јавног превоза, као и у чекаоницама и станицама за долазак и одлазак путника у свакој смени.

Одговорно лице одговорно је ако се у простору у коме је пушење забрањено затекне лице које пуши (члан 14).

Одговорно лице може писмено да задужи једно или више запослених лица да у његово име контролишу забрану пушења – то је **лице задужено за контролу забране пушења**.

У **такси превозу** који обавља предузетник лице задужено за контролу забране пушења је **возач таксија**.

Лице задужено за контролу забране пушења дужно је да (члан 14):

- надгледа и контролише забрану пушења;
- усмено наложи прекршиоцу забране пушења да престане с пушењем у простору за који је то лице задужено, као и да предузме мере да се из тог простора удаљи лице које и после усменог налога не престане са пушењем;
- **изузетак:** лице задужено за контролу забране пушења није дужно да предузме мере да се из простора у коме је пушење забрањено удаљи лице које и после усменог налога не престане с пушењем ако би се тиме ускратило остваривање законом утврђених права запосленог у јавном превозу за обављање радних дужности;
- против лица запосленог у јавном превозу које је прекршило забрану пушења покрене, односно предложи покретање поступка за утврђивање повреде радне дисциплине у складу са законом или актом послодавца и
- да одмах сачини извештај о повреди забране пушења и достави га без одлагања одговорном лицу. Наведени извештаји чувају се најмање 12 месеци.

Одговорно лице може, као лице задужено за контролу забране пушења, да одреди лице задужено за безбедност и здравље на раду.

Ради спровођења забране пушења потребно је да свако предузеће за јавни превоз и такси удружење ураде следеће:

- допуне **општи акт** којим се уређује систематизација радних места;
- допуни одговарајући **уговор о раду пословима одговорног лица**;
- допуне **општа акта** одредбама које ће регулисати начин спровођења забране пушења и којима ће бити прописано поштовање забране пушења као елемента радне дисциплине, док ће кршење забране пушења представљати **повреду радне дисциплине**.

Све запослене потребно је детаљно упознати са променама у нормативним актима.

Надзор над спровођењем овог закона

Надзор над спровођењем овог закона у предузећима за јавни превоз спроводе санитарна инспекција, инспекција рада, туристичка инспекција и инспекција за превентивну заштиту (члан 21). У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да (члан 23):

- прегледа простор у коме је забрањено пушење и прикупља потребне доказе мерењем и другим методама у складу с прописима донетим за спровођење овог закона;
- саслуша и узме изјаве од лица које је пушењем нарушило забрану, као и од одговорног лица, односно лица задуженог за контролу забране пушења;
- изрекне и наплати новчану казну на лицу места;
- против лица које је нарушило забрану пушења и против одговорног лица поднесе захтев за покретање прекршајног поступка без одлагања;
- изврши увид у извештаје о кршењу забране пушења и
- сачини записник о извршеном прегледу и предузетим радњама који се доставља субјекту над којим је извршен надзор (члан 24).

Казнене одредбе

Казниће се:

- установа за јавни превоз у државном или приватном власништву (правно лице) новчаном казном од **500.000 до 1.000.000 динара** и
- директор установе за јавни превоз (одговорно лице у правном лицу) новчаном казном од **30.000 до 50.000 динара** уколико се у јавном превозу, чекаоници или станици:
  1. **не** спроведе забрана пушења у затвореном простору у коме је пушење забрањено;
  2. **не** истакне на видном месту знак забране пушења;
  3. **не истакне на видном месту** име одговорног лица или лица за контролу забране пушења са подацима о месту где се то лице налази и бројем телефона на који се може пријавити кршење забране пушења и то за сваку смену и
  4. **не** сачини извештај о повреди забране пушења и извештај **не** чува најмање 12 месеци.

Казниће се и:

- 1) Лице које пуши у затвореном простору у коме је пушење забрањено новчаном казном од **5.000 динара**.

Здрави без дуванског дима: основне чињенице

Чињеница бр. 1

Дувански дим садржи више од 4000 хемикалија, од чега преко 50 изазива рак, а никотин зависност.

Чињеница бр. 2

Само три цигарете произведу и до десет пута више штетних честица него мотор аутомобила који ради пола сата.

Чињеница бр. 3

Многи отрови из дуванског дима су невидљиви, у виду гасова без мириса који не могу да се отклоне вентилацијом нити филтрирањем ваздуха.

Чињеница бр. 4

У собама пуним дуванског дима, нивои загађења могу и до 50 пута да надмаше нивое загађења у тунелу закрченом возилима.

Чињеница бр. 5

Не постоји безбедан ниво излагања дуванском диму.

Чињеница бр. 6

Скоро половина одраслих становника Србије (45%) изложена је дуванском диму на послу, а у земљама Европске уније 19%.

Чињеница бр. 7

Пушење у возилу повећава ниво штетних честица у ваздуху (PM_{2.5}) које продиру у плућа, за 10–20 пута од нивоа који се сматрају опасним по здравље.

Чињеница бр. 8

Изложеност дуванском диму посебно је опасна за децу, која чешће обољевају од бронхитиса, астме, упале плућа и упале средњег уха.

Чињеница бр. 9

Дувански дим из окружења изазива болести са фаталним исходом: повећава ризик добијања рака плућа за 20-30%, срчаних обољења за 25-35% и можданог удара за 25%.

Чињеница бр. 10

У свету сваке године 200.000 особа умре због изложености дуванском диму на јавном односно радном месту.

Чињеница бр. 11

Одвојени простор за пушаче и непушаче није ефикасан и не пружа сигурну заштиту. Само потпуна забрана пушења пружа заштиту од дуванског дима.

Чињеница бр. 12

Радна места без дуванског дима смањују број пушача за 4%, а пушачи који наставе да пушењем попуше дневно у просеку 3 цигарете мање.

Чињеница бр. 13

Истраживање у Србији показује да 3/4 одраслих грађана подржава забрану пушења на свим радним и јавним местима.

Чињеница бр. 14

Грађани се придржавају закона о забрани пушења. На пример, у Италији закон се поштује у 98,5%, а у Њујорку и Новом Зеланду у 97% случајева.

Чињеница бр. 15

Због штетних ефеката дуванског дима, 77% Аустралијанаца забрањује пушење у кући и 76% у аутомобилу.

Чињеница бр. 16

Све више земаља забрањује пушење у аутомобилу, посебно ако се у њему вози малолетник.